

מישלינגה

(Mischlinge; בני-תערובת). בחוקי נירנברג מחודש ספטמבר 1935 נזכרים אך ורק יהודים וגרמנים, אך כאשר הוגדר המונח 'יהודי' בצו הראשון שפורסם בנובמבר 1935 ושנועד להפעיל את חוקי נירנברג, נזכרת קבוצה שלישית, של אותם שלא היו יהודים ולא גרמנים, דהיינו, מ'. במפקד האוכלוסין של 1939 נמנו 72,000 בני-תערובת מדרגה ראשונה ו-39,000 מדרגה שנייה שעדיין התגוררו בגרמניה. בני-תערובת מדרגה ראשונה, או יהודים למחצה, היו מ' שהיו להם שני הורי-הורים יהודים, לא היו יהודים בדתם, וב-15 בספטמבר 1935 לא היו נשואים ליהודי. היו להם זכויות של אזרחים גרמנים מן השורה, אך הן צומצמו בסדרת תקנות: מותר היה להם להינשא אך ורק לבני-תערובת מדרגה ראשונה. נישואים עם גרמני או עם בני-תערובת מדרגה שנייה היו כרוכים בהיתר מיוחד ממשרד הפנים ומלשכת המפלגה, והיתרים כאלה לא ניתנו כמעט לעולם. מ-1940 לא הותר להם לשרת בצבא ומ-1942 הורחקו גם מבתי-הספר התיכוניים. נמנע מהם לקבל תעסוקה בתעשיית החימוש ובנציגויות המסחר של גרמניה בחוץ-לארץ. בני-תערובת מדרגה שנייה, או רבע יהודים, היו מי שלהם הורה-הורים יהודי אחד. הם סבלו מכמה מגבלות במקצועות שרק לבעלי מוצא גרמני טהור הותר העיסוק בהם, אך גויסו לצבא והותר להם להינשא לגרמנים, אך לא לרבע יהודים, ליהודים למחצה או ליהודים טהורים. בכול השאר היה מעמדם כשל גרמנים 'ארים'. בקטגוריה של מ' מדרגה שנייה נכללו גם נישואי התערובת (Jüdischversippte). כך, למשל, מיום 8 באפריל 1940, היה מעמדם של חיילים הנשואים למ' מדרגה שנייה כמעמדן של בנות זוגם, ומעמד הנשואים למ' מדרגה ראשונה או ליהודיות כמעמדם של מ' מדרגה ראשונה.

בדרך כלל היתה המדיניות לקלוט את המ' מדרגה שנייה בקרב האומה הגרמנית, ואילו המ' מדרגה ראשונה הושוו ליהודים. בסוף 1941 הועלו הצעות לעקר את כול המ' מדרגה ראשונה. גם בוועידת ונזה נידונו הצעות להרשות לבני-התערובת המיועדים לגירוש להישאר בגרמניה אם יאותו לעבור עיקור מרצונם החופשי. בוועידה הועלתה גם הצעה לעיקור חובה של כול המ'. ואולם, לא נתקבלה הכרעה בדבר הקו שיש לנקוט בו, מחשש להשפעות האפשריות של קרוביהם הגרמנים הרבים. המ' היחידים שנרצחו היו אסירי מחנות הריכוז שנאסרו בשנות ה-30 ושבסוף 1942 הועברו לאושוויץ.

העדר גישה אחידה ביחס למ' איפיון גם את המדיניות במדינות הכבושות. בינואר 1941 כאשר נצטוו יהודי הולנד להתייצב לרישום, כללה הפקודה גם אותם הולנדים שאחד מהורי הוריהם יהודי. 'רבע יהודים' כאלה לא הועברו לאמסטרדם ואף לא גורשו. ליהודי הולנד הותר להגיש עתירה ל- Generalkommissariat Für Verwaltung Und Justiz Für Die Besetzten Niederlandische Gebiet ('נציבות הכללית למינהל וצדק בשטחים הכבושים

בהולנד) כדי לזכות בפטורים ממעמד של יהודי 'טהור' או יהודי 'למחצה'. זרם של בקשות הגיע לנציבות ובקשות רבות זכו בטיפולו של ד"ר הנס גיאורג קאלמייר, והוא הקל מאוד בגישתו וקיבל 75% מהבקשות לשיקול רציני. הוא גם המליץ שהיהודים אשר בקשותיהם הופנו לשיקול רציני, לא ישלחו ל"מחנה ליהודים", כלומר, לא יגורשו, כי אם יענו בקשותיהם בחיוב צריך יהיה להשיב להם את כול רכושם. היבט אחר באשר למ' בהולנד היה קשור בנישואים בין יהודים ל"ארים". ל-8,610 בני זוג יהודים רשומים בנישואים כאלה ניתנה אפשרות לבחור בין גירוש לעיקור, כדי למנוע מהם להעמיד עוד צאצאים שיהיו מ'. 2,562 עוקרו, מחציתם גברים ומחציתם נשים. למרות זאת נרצחו אחדים מאותם שעוקרו. לאחר ריכוז יהודי פולין בגטאות הוכנסו מ' מכול הדרגות לגטאות. ואולם, בסלובקיה ניצלו המ' מגירוש למחנות ההשמדה.

היטלר ראה את מעמדם של גרמנים ממוצא יהודי חלקי כשאלה בעלת חשיבות עליונה, מחמת הדיבוק שאחז בו בעניין 'טהור הגזע'. דאגתו האישית ומעורבותו בשאלת מעמדם של המ' בגרמניה נבעו מאמונתו הגזענית, שכול בני-התערובת הם בחזקת איום, ושהטמעה מוחלטת של דם זר אינה אפשרית. הוא טען כי 'משפחות שגם כמות זעירה של דם יהודי בעורקיהן, מעמידות באופן קבוע, דור דור, לפחות יהודי טהור אחד'. מסיבה זו בקשות של יהודים לשינוי מעמדם – הליך שכונה בקשה לשיוויון – טופלו במשרד הפנים, כול אישור סופי חייב היה להיות מועבר להיטלר, והחלטתו של היטלר היתה נשלחת למ'. מאותה סיבה פקד היטלר ב-20 בפברואר 1944 במפורש, שכול הבקשות של מ' יהיו בטיפול של מזכירו וסגנו במפלגה מרטין בורמן ויועברו אליו לאישור סופי. התערבותו של היטלר נדרשה גם כאשר מ' קיבלו סיווג גזעי שונה מהסיווג המתאים להם על-פי מוצאם. בכול המקרים הללו, החלטתו האישית של היטלר היא שקבעה את מעמדו של הנדון.

הדברים הללו חלו גם על נישואי תערובת של מ'. ואולם, התערבותו האישית של היטלר, שנבעה מתוך אמונתו הגזענית, גרמה לו לעיתים לסתור את עקרונותיו הוא. בשיחות פרטיות ציין היטלר כי הוא משוכנע שגרמניה תזיק לעצמה אם תקבל מ' לצבא, וכי יש לצמצם ככול האפשר פטור ממעמד של יהודי טהור או יהודי למחצה, אך הוא נתן פטור לכ-260 קצינים או נשותיהם, שהיו מ' מדרגה ראשונה. ב-1942 זכו כ-340 יהודים הודות להיטלר במעמד של מ' מדרגה ראשונה. היטלר גם העניק מעמד של יהודים למחצה לכ-3,000 יהודים על-פי החוק. לאחר נסיון ההתנקשות בחייו, ב-20 ביולי 1944, גבר אצלו דיבוק הפחד מהשפעת היהודים לממדים כאלה עד שפקד שכול פקידי השלטון שהיו מ', או שהיו נשואים ליהודים או למ', לא ישאו עוד במשרה ממשלתית בכירה, גם אם הושוו בני זוגם ל"ארים". התקנה ההיא פגעה ברבים שהחזיקו בעמדות חשובות, ובכללם בשגריר ובפקיד בכיר במשרד לענייני הכנסיות. מובן שגיוסם של מ' לצבא גרם להיטלר דאגה רבה. בצו מיום 8 באפריל 1940 נקבע כי רק היטלר יוכל להעניק אישורים למ' לשרת בצבא. אותם מניעים היו לפקודה שפקד

היטלר, ושלפיה אישה שהיא מ' מדרגה שנייה תזדקק לרשותו להינשא למשרת שירות פעיל בצבא.

אשר לחברות במפלגה הנאצית, שהיתה אמורה להיות מעוז של טוהר הגזע, היה היטלר נוקשה הרבה יותר, המצוד אחר מ' וסילוקם משורות המפלגה היה קפדני הרבה יותר ממה שדרש חוק המדינה, והגירושים מהמפלגה הנאצית כללו גם מ' מדרגה חמישית. ואולם, תקנה שנקבעה לפני 1933, איפשרה למ' שבעורקיהם זרמה כמות זעירה של 'דם יהודי' להישאר במפלגה. היטלר גם הוציא את ההוראות הכלליות שצאצאי מנהיגים פוליטיים לא ינשאו למ', גם אם זכו למעמד של שוויון עם גרמנים. כול המקרים החריגים זכו בטיפול אישי רק במקרים מיוחדים: למשל, כאשר לא היה מישהו שהיה שנים רבות פעיל במפלגה מודע לכך שבמוצאו יש גם יסוד יהודי. כול הבקשות לפטור היו חייבות להיות מופנות להיטלר.